

Międzynarodowa Komisja Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem

Internationale Kommission zum Schutz der Oder gegen Verunreinigung

Mezinárodní komise pro ochranu Odry před znečištěním

**Wstępny przegląd istotnych
problemów gospodarki wodnej
stwierdzonych na Międzynarodowym
Obszarze Dorzecza Odry na potrzeby czwartego cyklu
planowania zgodnie z RDW**

**Dokument do konsultacji społecznych według Artykułu 14
Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia
23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego
działania w dziedzinie polityki wodnej
(RDW)**

Stan: 3 grudnia 2024

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Ogólne informacje na temat przebiegu konsultacji społecznych w ramach MKOOpZ	3
3. Dostępność dokumentów do konsultacji.....	3
4. Zgłaszanie uwag do projektu wstępnego przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej stwierdzonych na MODO.....	4
5. Analiza zgłoszonych uwag w ramach konsultacji społecznych MKOOpZ	4
6. Informacje dotyczące istotnych problemów gospodarki wodnej na MODO	4
Załącznik 1: Wstępny przegląd istotnych problemów gospodarki wodnej stwierdzonych na Międzynarodowym Obszarze Dorzecza Odry.....	6
Załącznik 2: Formularz zgłaszania uwag	8

1. Wprowadzenie

Międzynarodowy Obszar Dorzecza Odry (MODO) rozciąga się na terytorium trzech państw – Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Federalnej Niemiec i Republiki Czeskiej. W niemieckiej części MODO mają udział trzy kraje związkowe (Brandenburgia, Meklemburgia-Pomorze Przednie oraz Saksonia).

Aby przedstawić proces planowania w skali ponadkrajowej w obrębie całego MODO, opracowywane są wspólne dokumenty na tzw. „poziomie A”. Konieczność ich opracowywania wynika z przepisów zawartych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW), a ich celem jest wspólne rozwiązywanie kwestii, które należy koordynować na poziomie międzynarodowym. Dokumenty te mają charakter ogólny, charakteryzują się najmniejszym stopniem szczegółowości i są sporządzane wspólnie przez trzy państwa (Niemcy, Czechy, Polskę) w ramach Międzynarodowej Komisji Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem (MKOOpZ), która jest kompetentna w zakresie wdrażania RDW na poziomie międzynarodowym (A).

2. Ogólne informacje na temat przebiegu konsultacji społecznych w ramach MKOOpZ

W 2009 roku został opracowany „Plan Gospodarowania Wodami dla Międzynarodowego Obszaru Dorzecza Odry” (PGW dla MODO) na okres planowania 2010-2015. Był on już dwukrotnie aktualizowany, a ostatnia aktualizacja obejmuje okres planowania 2022-2027.

Zgodnie z wymogami RDW, w każdym cyklu planistycznym plany te były poddawane konsultacjom społecznym. Oprócz tego społeczeństwo mogło każdorazowo zająć stanowisko w sprawie harmonogramu i programu prac związanych z aktualizacją PGW dla MODO, a także odnieść się do aktualnie określonych na MODO istotnych problemów gospodarki wodnej.

W ramach rozpoczętych już przygotowań do cyklu planistycznego na lata 2028-2033, w okresie **od 22 grudnia 2023 r. do 22 czerwca 2024 r.** możliwe było zajęcia stanowiska dot. harmonogramu i programu prac związanych z aktualizacją PGW dla MODO.

W terminie **od 22 grudnia 2024 r. do 22 czerwca 2025 r.** społeczeństwo będzie miało możliwość odniesienia się do określonych na MODO istotnych problemów gospodarki wodnej.

W ostatnim etapie, w terminie **od 22 grudnia 2026 r. do 22 czerwca 2027 r.** będzie możliwość zgłoszenia uwag do projektu Planu Gospodarowania Wodami dla MODO, który po zakończonych konsultacjach społecznych stanie się obowiązującym PGW dla MODO w czwartym cyklu planowania, czyli na lata 2028-2033. Aktualizacja ta będzie zawierać informacje na temat aktualnego stanu oraz ustalonych celów środowiskowych dla poszczególnych jednolitych części wód (JCW) powierzchniowych i podziemnych całego dorzecza Odry, a także znajdzie się w nim streszczenie niezbędnych działań, które należy wdrożyć w celu utrzymania lub poprawy jakości JCW powierzchniowych i podziemnych.

3. Dostępność dokumentów do konsultacji

RDW na każdym poziomie jej wdrażania, czy to krajowym (poziom B), czy międzynarodowym (poziom A), umożliwi wszystkim obywatelom aktywne włączenie się w proces konsultacji społecznych. Wszystkie konsultowane w ramach MKOOpZ dokumenty na **poziomie A** można znaleźć na stronie internetowej <https://www.mkooop.pl>. MKOOpZ zawsze informuje o aktualnie rozpoczynającym się procesie konsultacji i w zakładce „Wdrażanie Dyrektyw WE” udostępnia dokumenty podlegające temu procesowi. Za pomocą specjalnie przygotowanego w tym celu formularza, w określonych terminach możliwe jest zajmowanie stanowiska do konsultowanych dokumentów.

Informacje na temat krajowych planów oraz dokumentów do konsultacji dla MODO w Niemczech, Republice Czeskiej i Polsce (**poziom B**) zainteresowane osoby mogą znaleźć na stronach internetowych właściwych władz/instytucji w tych krajach.

4. Zgłaszanie uwag do projektu wstępnego przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej stwierdzonych na MODO

Swoje stanowiska do przedmiotowego dokumentu można przysyłać w jednym z trzech języków roboczych MKOOpZ, za pomocą przygotowanego formularza zgłaszania uwag, stanowiącego **załącznik nr 1**, w formie elektronicznej na adres Sekretariatu MKOOpZ sekretariat@mkoo.pl

Przedłożone stanowisko powinno zawierać dane osoby/organizacji/instytucji, dane kontaktowe oraz zgodę na publikację treści stanowiska po zakończeniu konsultacji społecznych, co umożliwi Sekretariatowi MKOOpZ właściwą rejestrację nadesłanych uwag. W formularzu należy wpisać również treść konkretnej uwagi, a w razie konieczności istnieje również możliwość dodania uwag ogólnych.

MKOOpZ jako administrator danych przetwarza dane osobowe zgodnie z przepisami rozporządzenia o ochronie danych oraz polityką prywatności i bezpieczeństwa, dostępną na stronie internetowej <https://mkoo.pl/index.php?mid=39&lang=PL>

5. Analiza zgłoszonych uwag w ramach konsultacji społecznych MKOOpZ

Uwagi i wnioski do wstępnego przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej zgłoszone w ramach konsultacji społecznych zostaną poddane analizie oraz zostaną zweryfikowane i ocenione na zakończenie tego procesu. Analiza uwag, opracowanie i zatwierdzenie ostatecznej wersji Przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej dla Międzynarodowego Obszaru Dorzecza Odry (IPGW dla MODO) nastąpi w okresie od lipca do grudnia 2025 r.

Sekretariat MKOOpZ opracuje zestawienie wszystkich uwag społeczeństwa oraz pojedynczych postulatów wraz z uzgodnionymi w ramach MKOOpZ odpowiedziami na nie i odpowiednimi wyjaśnieniami, zawierającymi uzasadnienia uwzględnienia bądź nie.

Po zatwierdzeniu tego zestawienia przez Przewodniczących Delegacji w MKOOpZ podczas Posiedzenia Plenarnego MKOOpZ na przełomie listopada/grudnia 2025 r. zostanie ono zamieszczone na stronie internetowej MKOOpZ. Wszystkie czynnie uczestniczące w procesie konsultacji społecznych podmioty otrzymają informację podsumowującą przebieg konsultacji społecznych.

Zaktualizowana wersja wstępnego przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej dla MODO zostanie opublikowana na stronie internetowej MKOOpZ do 22 grudnia 2025 r.

6. Informacje dotyczące istotnych problemów gospodarki wodnej na MODO

Istotne problemy gospodarki wodnej obejmują listę zagadnień zidentyfikowanych podczas analizy charakterystyki MODO. Ich rozwiązanie wymaga bezpośredniej współpracy między zaangażowanymi państwami. Problemy te zidentyfikowane na podstawie porównania aktualnego stanu wód na obszarze dorzecza z celami środowiskowymi według art. 4 ust. 1 RDW wynikają z problemów jakościowych oraz ilościowych, wykrytych dla poszczególnych jednolitych części wód na obszarze dorzecza, które nie spełniają określonego kryterium.

„Strategia wspólnego rozwiązywania istotnych problemów gospodarki wodnej na Międzynarodowym Obszarze Dorzecza Odry” została po raz pierwszy opublikowana w ramach MKOOpZ w 2013 r. i wykorzystana przy opracowaniu pierwszej aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami dla MODO na lata 2016 –2021. Ten strategiczny dokument został zaktualizowany i ponownie opublikowany w czerwcu 2019 roku. Wykorzystano go przede wszystkim do przygotowania drugiej aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami dla MODO na lata 2022 – 2027. Za istotne problemy gospodarki wodnej dla

MODO uznano wówczas dwa ponadregionalne problemy dot. zmian morfologicznych wód powierzchniowych oraz znaczących zanieczyszczeń wód. Dodatkowo w ramach konsultacji społecznych, które trwały od 22 grudnia 2019 r. do 22 czerwca 2020 r. i dotyczyły „Wstępnego przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej stwierdzonych na Międzynarodowym Obszarze Dorzecza Odry na potrzeby trzeciego cyklu planowania zgodnie z RDW” zidentyfikowany został kolejny istotny, ponadregionalny problem gospodarki wodnej, związany z negatywnymi skutkami dla środowiska wynikającymi z działalności czynnych oraz wyłączonych z eksploatacji kopalni węgla brunatnego, w szczególności dla wód podziemnych. Uzgodniono, że konieczna będzie kolejna aktualizacja „Strategii..”, w której znajdą się już trzy zidentyfikowane dla MODO istotne problemy gospodarki wodnej. Prace związane z aktualizacją tej strategii powinny zakończyć się pod koniec roku 2025.

W kolejnej aktualizacji PGW dla MODO na lata 2028-2033 powinny zostać określone działania służące rozwiązaniu stwierdzonych na MODO istotnych problemów gospodarki wodnej, przy uwzględnieniu skutków zmian klimatu.

Załącznik 1: Wstępny przegląd istotnych problemów gospodarki wodnej stwierdzonych na Międzynarodowym Obszarze Dorzecza Odry

Zgodnie z art. 14 RDW WE Rzeczpospolita Polska, Republika Czeska oraz Republika Federalna Niemiec, jako Strony Umowy o MKOOpZ, zobowiązane są do opublikowania do 22 grudnia 2025 r. wstępnego przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej stwierdzonych na Międzynarodowym Obszarze Dorzecza Odry i przedłożenia go społeczeństwu, w tym użytkownikom wód, w celu zgłaszania uwag.

Uzgodnienie ponadregionalnych istotnych problemów gospodarki wodnej na poziomie MODO, podobnie jak sporządzenie planu gospodarowania wodami na czwarty cykl planowania (2028-2033) jest zadaniem Międzynarodowej Komisji Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem, która na poziomie MODO wyznaczyła trzy istotne problemy gospodarki wodnej o znaczeniu ponadregionalnym, których rozwiązanie będzie stanowić zasadniczy punkt międzynarodowej koordynacji w najbliższym czasie.

1. Zmiany morfologiczne wód powierzchniowych

Problem:

- Przekształcenia hydromorfologiczne wód płynących, które uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych dla biologicznych elementów jakości oraz naruszają siedliska z odpowiednimi tarliskami oraz obszarami wzrostu ryb i kręgloustych (Cyclostomata) oraz innych organizmów wodnych w docelowych obszarach ich wędrówek.
- Budowle poprzeczne na wodach płynących wzniesione w związku z produkcją energii, ochroną przeciwpowodziową i regulacją odpływu, które zaburzają linearną drożność cieków dla typowych organizmów wodnych w dorzeczu Odry oraz utrzymanie przepływów nienaruszalnych, a także utrudniają naturalny reżim sedymentacyjny i transport rumoszu.

Koordynacja w ramach sporządzania planu gospodarowania wodami oraz programów działań na poziomie Międzynarodowego Obszaru Dorzecza Odry uwzględnić będzie:

- opracowanie wymagań oraz priorytetów w celu przywrócenia linearnej ciągłości oraz stworzenia naturalnych struktur morfologicznych dla typowych organizmów wodnych w Odrze oraz w odpowiednich dopływach;
- odtworzenie siedlisk z odpowiednimi tarliskami oraz obszarami wzrostu ryb i kręgloustych w Odrze oraz w odpowiednich dopływach;
- rozbudowę oraz utrzymanie cieków wodnych oraz dróg wodnych zgodnie z celami gospodarowania wodami.

2. Znaczące zanieczyszczenia wód powierzchniowych

Problem:

- Znaczące zanieczyszczenie wód powierzchniowych substancjami biogennymi i szkodliwymi pochodzącymi ze źródeł punktowych i obszarowych, które uniemożliwia osiągnięcie celów środowiskowych jednolitych części wód na MODO.

Koordynacja w ramach sporządzania planu gospodarowania wodami oraz programów działań na poziomie Międzynarodowego Obszaru Dorzecza Odry uwzględnić będzie:

- redukcję zanieczyszczenia substancjami biogennymi i szkodliwymi wód powierzchniowych w dorzeczu Odry oraz wód przejściowych Zalewu Szczecińskiego poprzez ustalenie odpowiednich działań służących osiągnięciu celów środowiskowych dla istotnych wód MODO;
- ustalenie celów redukcji z uwzględnieniem wymogów w zakresie ochrony wód morskich oraz działań służących przyszłej redukcji emisji substancji biogennych do wód powierzchniowych MODO.

Przy analizowaniu istotnych problemów gospodarki wodnej na MODO uwzględniane są również skutki zmian klimatu oraz ewentualne działania dostosowawcze.

3. Negatywne skutki dla środowiska wynikające z działalności czynnych oraz wyłączonych z eksploatacji kopalni węgla brunatnego, w szczególności dla wód podziemnych.

Problem:

- Ograniczenie dostępności zasobów wód podziemnych.
- Negatywny wpływ na stan jednolitych części wód podziemnych.
- Możliwe pogłębienie się na skutek zmian klimatu istniejących negatywnych zjawisk w obszarze gospodarki wodnej, wywołanych aktywnym wydobywaniem węgla brunatnego oraz działaniami związanymi z likwidacją kopalni i rekultywacją terenów pogórnich, we wszystkich trzech państwach.
- Okresy charakteryzujące się ekstremalnie wysokimi i niskimi opadami stanowiące, głównie w powiązaniu z odwadnianiem w górnictwie, wyzwanie dla środowiska. Jako przykłady można tutaj wymienić:
 - lata wybitnie posuszne z towarzyszącymi głębokimi niżówkami hydrogeologicznymi, przejawiające się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych;
 - zdarzenia powodziowe w dorzeczu Odry w 1997 r. oraz w 2010 r. w zlewni Nysy Łużyckiej;
 - ekstremalnie niskie przepływy wody w roku 2003 oraz w okresie od 2015 do 2020 r.

Koordinacja w ramach sporządzania planu gospodarowania wodami oraz programów działań na poziomie Międzynarodowego Obszaru Dorzecza Odry uwzględniać będzie:

- aktualizację „Strategii wspólnego rozwiązywania istotnych problemów gospodarki wodnej na MODO” z roku 2019 wraz z uzupełnieniem jej o nowy istotny problem gospodarki wodnej dotyczący tematyki górnictwa.

Inne problemy gospodarki wodnej o znaczeniu regionalnym

Oprócz wymienionych wyżej problemów o znaczeniu ponadregionalnym dla całego MODO, których rozwiązanie powinno być uzgodnione na poziomie międzynarodowym, w dorzeczu Odry występują również inne istotne problemy gospodarki wodnej o charakterze regionalnym, które muszą być opracowywane na płaszczyźnie regionalnej bądź wewnątrzpaństwowej, w przypadku których pomocna może być jednak wymiana informacji na poziomie międzynarodowym. Do tych problemów należą m.in.:

1. obniżenie zwierciadła wód podziemnych w wyniku poboru wód,
2. niedostateczny stopień oczyszczania odprowadzanych ścieków w stosunku do stanu techniki oraz celów środowiskowych RDW WE w regionalnych zlewniach cząstkowych,
3. regionalne zanieczyszczenie wód podziemnych pestycydami lub substancjami biogennymi, głównie w wyniku emisji azotu lub azotanów ze źródeł obszarowych pochodzenia rolniczego,
4. punktowe zanieczyszczenia wód podziemnych, spowodowane starymi składowiskami odpadów oraz górnictwem o znaczeniu regionalnym,
5. ochrona, względnie zmniejszenie negatywnych skutków regionalnych w przypadku wystąpienia powodzi lub suszy.

Załącznik 2: Formularz zgłaszania uwag

Stanowisko

do projektu Wstępnego przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej stwierdzonych na Międzynarodowym Obszarze Dorzecza Odry na potrzeby czwartego cyklu planowania zgodnie z RDW

Wstępny przegląd istotnych problemów gospodarki wodnej stwierdzonych na MODO na potrzeby czwartego cyklu planowania zgodnie z RDW jest dostępny do wiadomości i konsultacji społecznych od 22 grudnia 2024 r. do 22 czerwca 2025 r.

Udostępnienie ostatecznej wersji projektu na stronie internetowej MKOOpZ zaplanowane jest do 22 grudnia 2025 r.

Prosimy o przesyłanie uwag do projektu Wstępnego przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej stwierdzonych na Międzynarodowym Obszarze Dorzecza Odry na potrzeby czwartego cyklu planowania zgodnie z RDW na adres sekretariat@mkoo.pl do dnia 22 czerwca 2025 r., z jednoczesnym podaniem następujących informacji:

Osoba prywatna

Organizacja

Imię i nazwisko	
Instytucja (jeśli dotyczy)	
E-mail	
Telefon (opcjonalnie)	

Niniejszym wyrażam zgodę na publikację niniejszego stanowiska (należy zaznaczyć właściwe):

z podaniem imienia i nazwiska

z podaniem nazwy instytucji

anonimowo

Istotny problem, którego dotyczy uwaga	Krótki opis uwagi

Dodatkowy opis (maksymalnie 4000 znaków ze spacjami):

Niniejszym załączam załącznik/załączniki.

W związku z przekazanymi przez Panią/Pana danymi osobowymi informujemy, iż MKOOpZ jako administrator danych przetwarza dane osobowe zgodnie z *Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE* oraz zgodnie z zasadami, z którymi mogą się Państwo zapoznać na stronie internetowej <https://mkoo.pl/index.php?mid=39&lang=PL>.